Србобран излази: СРЕДОМ и СУБОТОМ.
Предплату примаю све ц. и кр. поште, познати скупитељи и уредничство (грчка улица у кући број 1491).
Рукописи невраћаю се натраг.

СРБОБРАН

Предплатне цене на три месеца 2 ф. 50 н., на по год. 5 ф., на год. 10 ф. а. вр.
Огласи: маньи до 20 врста за трипут стаю 3 форинта 70 новч. већи преко 20 до 40 врста, 5 фор. аустрийске вредности.

ГОД. V. У НОВОМ САДУ У СРЕДУ 15. СЕПТЕМБРА 1865. БРОЙ 74.

Царски манифест.

Моим народима.

Да се положай монархие као силе заедничким обавлянѣм найвищих државних задатака одржи, и единство царевине у уваженю различности нѣних саставних части и ньиховог историчког развитка права осигура, — то е основна мисао, коя е у Моіой Дипломи од 8 (20) октобра 1860. израза нашла, и коя ће Мене на благо Моих верних подайника и у будуће руководити.

Право народа, да преко своих законитих заступничтва при законодавству и финансиялной управи заключуюћи судѣлую, то сигурно емство за унапређенѣ интереса царевине као и земаля, свечано е уямчено и неопозивно утврђено.

Форму, како да се то право извршуе, означио е основни закон о заступничству царевине, кои е Моим патентом од 14 (26) февруара 1861. обнародован, и у шестом чланку реченог патента сам Я *цели скуп* предходних, изнова у живот приведених и на ново изданих основних закона, као устав Мога царства прогласио.

Оживотворенѣ те форме, хармоничко образованѣ уставнога строя у свима своим деловима, оставлѣно е *слободном* судѣлованю *свих* Моих народа.

Топлом само признателношћу могу споменути драговольност, са коіом е кроз више година велики едан део царевине, слѣдећи Моему позиву, свое заступнике у главну варош царевине слао, да на полю права, државног и народног господарства, врло важне задатке реше.

Али намера Моя остаде неизпуњена, кою я непроменѣно задржавам, да интересима целокупне државе сигурно емство уставним образованѣм права дадем, кое би снагу и знатност свою у *слободном* учествованю *свих* народа нашло.

Едан велики део царевине, премда и тамо срца топло и патриотски куцаю, постоянно се узтезао судѣловати при заедничком законодавном дѣлованю, тражећи да свое правно двоумленѣ оснуе на различности определеня оних *основних закона*, кои у своіой *целокупности* управо устав царевине сачиняваю.

Моя владалачка дужност забраную ми, да постоећой едной ствари и далѣ уваженя непоклоним, коя оживотворенѣ Мое, на развитак слободног уставног живота управлѣне намере пречи, и коя праву *свих* народа у нѣговом основу прети; ер и за землѣ, кое неспадаю на унгарску круну, има *заведничка* законодавна повластица корен свой у оном земльишту, кое е чланком VI. патента од 14 (26) февруара 1861, као устав царевине означено.

Докле год нема основног условя животног скупа основних закона, док нема яснога склада међу нѣговим саставним деловима, дотле ние іош ни велико и за цело благослова обећаваюће дѣло трайног уставног правног образованя царевине доиста довршено.

Да би дакле Свою саданю царску реч одржао, да не би битност форми жртвовао, заключио сам, да се пре свега пође путем споразумленя са законитим заступницима Моих народа у источним частима царевине, да се унгарском као такођер и хрватском земальском сабору диплома од 8 (20) октобра 1860 и основни закон о заступничству царевине, кои е патентом од 14 (26) февруара 1861 обнародован, ради приманя поднесе.

По узевши у призренѣ, да ние правно могуће, да се едно и исто определенѣ у едной части царевине учини предметом разправе, а да се исто у исти мах у другой части царевине као обште обвезни државни закон сматра, — налазим се принуђен дѣйственост закона о заступничству царевине с изричним изясненѣм обуставити, да Себи задржавам, резултате разправе заступничства оних источних кралѣвина, у случаю ако би они садржавали какву модификацию тих закона, коя се са единственим обстанком и положаем државе као силе слаже, пре Мога решеня поднети законитим заступницима осталих кралѣвина и земаля, да ньихову исто тако важну изреку разумем и уважим.

То само могу жалити, што ће овай преко нуждни корак и обуставлянѣ уставног дѣлованя ужег царевинског вѣћа собом донети, али органична свеза и равна валяност свих основних определеня закона за укупно дѣлованѣ царевинског вѣћа чини, да е разделенѣ и од части одржанѣ дѣйствености тога закона немогуће.

Док се заступничство царевине не састане, биће задатак Мое владе, да све мере кое одлаганя нетрпе, а међу свима особито оне предузме, кое су у финансиялном и народно-економском интересу нуждне.

Отворен е пут, кои са уваженѣм законитога права к споразумленю води, ако — као што Я сасвим поуздано очекуем — пожртваваюћи помирльиви дух, ако зрело увиђенѣ буде руководило просуђиванѣ Моих верних народа, на кое е ова моя царска реч са поверенѣм управлѣна.

У Бечу 8 (20) септембра 1865.

Франц Іосиф с. р.

Найвиши рескрипт на краль. унг. наместничство.

Ми Франц Іосиф I итд. итд. итд.

Руковођени живом жельом нашег отачког срца, да постоећа државноправна и друга преважна питаня, коя се душевног и материялног блага наше любезне кралѣвине Унгарске тичу, са озбильним обвиром на услове живота наше целокупне монархие и на интересе землѣ што пре до законитога решеня дођу, заключили смо наш унгарски сабор за 10 децембер 1865 у нашой кралѣвской слободной вароши Пешти сазвати, и ради избора посланика изборни ред кои е нашим решенѣм од 7 януара 1861 одобрен, и сада као важан узети.

По Нашой найвишой кралѣвской моћи и сили налазимо дакле наймилостивие допустити, да се одбори жупаниски и заступничства слоб. краль. вароши, коя су Нашим ручним писмом од 5 новембра 1861 укинута, уместо оних главних скупштина, кое су у § 7. V законског чланка од год 1848 назначене, ради конштитуираня изборних срезова и средоточних изборних комисия, сазвати могу, и вами са овим озбильно наложити и заповедити, да Ви за дужност свою сматрате, законите мере, кое су за извршенѣ избора нуждне, неодложно предузмете.

У осталом остаемо итд.

Накнадно горнѣм царском манифесту доноси „Вин. Цтг." од 10. септ. следећи найвиши патент:

Ми Франц Іосиф први, божиом милости цар аустриски; краль Унгарске и Ческе, краль Ломбардие и Венецие, Далмацие, Хрватске, Славоние, Галиције, Лодомерие и Илирие; краль од Ерусалима и т. д. надвойвода Аустрие; велики войвода од Тошкане и Кракова; войвода Лотринга и Салцбурга, Штаерске, Корушке, Крайнске и Буковине; велики кнез Ерделя; маркграф Моравске; войвода горнѣ и дольне Шлезие, Модене, Парме, Пияченце и Гвастале, Аушвица и Затора, Тешена, Фриаула, Дубровника и Заре; окнежени гроф од Хабсбурга и Тирола, Кибурга, Горице и Градишке; кнез Триента и Бриксена; маркграф горнѣ и дольне Лужице и у Истрии, гроф Хохенембса, Фелкирха, Брегенца, Соненберга итд. господар Триеста, Котора и на виндичкой марки; велики войвода войводства Србие и т. д. и т. д.

даемо на знанѣ:

Узевши у просуђенѣ неизбежну нужду да се ради добавляня трайнога основа, уставно правно образованѣ царевине путем споразумлѣня са законитим заступницима земаля унгарске круне пође и на тай конац дотичним земальским саборима диплома од 8 (20.) октобра 1860 и закон о заступничству царевине, кои е патентом од 14 февруара 1861. обнародован, на приманѣ поднесе;

Узевши далѣ у просуђенѣ да се по томе те исправе у едно исто доба не могу сматрати као обште валяни закон царства, наређуемо Ми по прослушаню Нашег министарског савета, као што слѣдуе:

Прво: Валяност основног закона о заступничству царевине обуставля се с тиме, да се резултати разправе унгарског и хрватскег сабора, у случаю ако они буду садржавали модификацию речених закона, коя се са единственим обстанком и положаем царевине као силе слаже, пре Нашега решеня законитим заступницима осталих кралѣвина и земаля предложе да би се ньихова исте важности изрека саслушала и уважила.

Друго: Дотле док се заступничство царевине не састане, има Наша влада оне мере, кое нетрпе одлаганя, а међу овима народчито оне предузети, кое финансиялни и народноекономски интерес захтева.

Дано у Нашем главном и престолном граду Бечу, 8 (20) септембра хиляду осам стотина шестдесет пете, Нашег влоданя седамнайсте године.

Франц Іосиф с. р.

Белкреди с. р. Менсдорф с. р. Естерхази с. р. Франк с. р. Майлат с. р. Лариш с. р. Камерс с. р. Мажуранић с. р. Халлер с. р.

По найвишой наредби:
Бернхард витез Меер с. р.

О царском *манифесту* и нѣговим послѣдицама сви се листови найлѣпше изражаваю; тако „Хон" говори између прочег ово:

Ко би могао, ко би хтео резултат приближаваюће се велике раднѣ пророковати? Покривало будућности іошт га и сад испред наши очию сакрива. Ипак можемо толико као слутню изявити, да ће, ако се у савету круне никакав противан уплив непояви, и Н. Величество, као што се надамо, *са собственом руком овай велики посао управляло буде* — из кризе *на нов жовот пробуђена држава* произиђи, *кое ће непрорачунѣну снагу земльиште свеше угарске круне сачиняваши*, и гди ће се све срцем и душом споити, да би *крунисани угарски краль*, кои е уедно и цар аустриски, двогубо *велик и моћан постао.*"

„Народни пак Листи" примѣчава:

„Главна важност целог царског манифеста лежи у речма, да се заключеня саборска с оне стране Литаве пре, него што би круна о ньима рѣшила, саборима с ове стране Литаве предложе, како би о ньима свое мнѣнѣ изявити могли. С овим е програм министарства нацртан. Уверенѣ, да е дѣлатност ужег и ширег царственог савета за време, док се државоправна питаня нерѣше, обуставлѣна, само е природна послѣдица и дальи развитак овог определеня.

У „Политики" стои:

„*Я хоћу мир с моим народима!* Ове утѣшителне речи са царског престола изговорене, далеко ће по земляма аустриског царства одекнути, и духове свакояко у радостние расположенѣ довести. Опет еданпут паде едан сунчани зрак на ноћ дугогодишнѣ неволѣ и раздора, дуготрайног пониженя, и ми стоимо на прагу нове болѣ будућности, ер тама ноћна починѣ испред ютрошнѣг руменила измицати, кое дан помирльивог споразумленя народа између себе и круне предсказуе.

Я хоћу мир с моим народима! Ово су златне речи после дуге болѣ, коя е духове мучила и у прогонству огорченя и незадовольства затворене држала. Монарх предусрета народе свое са *поверенѣм*, ови ће се с *поверенѣм* одазвати, и под овим ће а и мора тежко дѣло добро за руком испасти. — Хвала владаоцу, кои своме народу тако говори, чест саветницима круне, кои су му на оваки корак савет дали.

Кр. рескрипт за сазиванѣ угарског сабора.

Искреном и за усрећаванѣм наших народа клонећом се жельом нашег отаческог срца побуђени, да нашом кр, инаугурацином, коя се у смислу постоећих закона предувети има, да свечаним крунисанѣм и издаванѣм наше кралѣвске дипломе свезу любави, коя нас с нашом милом Угарском скопчава,

све више утврдимо, — отварамо наново полѣ на ком се пре свега о узаймном одношеню наших, к круни нашег славепуног апостолског предка, светог Стефана принадлежећих земаля, — о праведном и справедльивом, и због тога дуготрайном, сада битно променѣним околностима одговараюћем рѣшеню нерѣшених државоправних питаня и о томе, како да се уставна права наше миле Угарске са неодклонимим захтевима обстанка и положая наше монархие као велесиле у сагласѣ доведу, са сталежима и заступницима землѣ саветовати и спасоносни закони створити могу.

Тога ради, и да би се по срећном рѣшеню горньих предпитаня и оне у нашем милостивом кралѣвском сазивном рескрипту од 14 февр. 1861. означене, као и друге млогобройне, и одлаганя нетрпеће законе наредбе, кое се на подизанѣ благостаня у земльи, и унапређенѣ нѣних душевних и материалних интереса и на повишенѣ явног блага клоне, са верним сталежима и заступницима наше миле Угарске и скопчани с њоме части по жельи нашег отаческог срца претрести могле, закључили смо, да у другу неделю адвента, коя 10 децембера текуће године 1865 пада, у нашой кр. слободной вароши Пешти, са милости Божиом общти сабор, кога ћемо ми главом отворити и руководити, наредимо и распишемо.

У ком смотреню ми вама озбильно заповедамо и милостиво наређуемо, да сте дужни, на одређено место и време из ваше средине по оном, на основу законског члана 1848. V обнародованом изборном пропису избране заступнике, миролюбиве, способне мужеве, без противречия послати, кои ће као дужност свою сматрати, да на поменутом сабору присуствую, и да тамо са прочим прелатима и државним баровима као и са сталежима и заступницима наше именоване Угарске и с њом скопчаних части наше милостиве намѣре, и предлоге кои се едино на спасенѣ, одржанѣ и цветанѣ землѣ клоне, обширние саслушаю и о њима саветую и расправляю. Ми вам у прочем остаемо са нашом цесаро-кралѣвском милости благонаклоно одани.

Дапо у нашой престолници Бечу у Аустрии 17 септембра у години 1865.

Франц Іосиф с. р.
Борђе Майлат с. р.
Іован Бартош с. р.

Заключеня црквено народног српског сабора.

За заключеня нашег разправног народног сабора явля нам се, да су она већ све дикастерие прешла и да ће у мѣсецу новембру т. г. од Нѣговог Величества одобрена изићи. Глас овай премда нам с поуздане стране долази, ипак ми му не можемо сасвим вѣровати, ер имамо жалостно искуство, да су досад дѣла, коя су се наше народне ствари тицала, свагда здраво споро ишла, пак бояти се, да то и сад не буде. — О заключеньма нашег народног сабора іош нам се и то явля, да су она на више мѣста преиначена, тако, како ће по народ болѣ бити.

Ово нам е мило чути, али ипак желили би, да влада оно, што іой се не свиди, да е добро, наново *народном* заступничству ради преиначеня пошлѣ, а не региментама и мѣстним командама, као што е то случай био ове године; ер оваким начином илузорна постае радня нашег народног сабора, кои наш народни фонд скупо стае. Сад кад е начело уставности наново изречено, не ће се вальда више то догађати.

Не знамо, хоћемо ли у овим „преиначеним“ заключеньма и нову органнзацию народног сабора наћи. Као што е познато, ц. комисар ни е допустио, да се тай синодски предлог на сабору претреса, наводећи, да е Нѣгово Величество ту точку за себе задржало. Г. генерал Филиповић био е падшем министарству десна рука у српским стварма, и био е више пута у Беч позиван у том дѣлу. Сад ћемо видѣти, како е и колико е у интересу народа српског радио. — Тако исто любопитльиви смо знати, шта е и како е свршево са далматинском диецезом, ер као што е познато, од стране владе и нѣног комесара на сабору рекло се, да ће она под Карловачку митрополию одма доћи, чим се Романи од Срба одцѣпе. Ово е већ учинѣно, дакле желити би било, да и далматинска православна црква сад подпадне под управу свога митрополита.

Нови Сад 14. септ.

Матица српска држала е іоче продужену скупштину. Пре свега прочитана е била тестамента *Петра Косића* становника *черевићког*, у коіой он на *стипендие* оставля *до* 30 *хиляда форинти*, и то поглавито за оне ученике, кои се за чин свештенички приправляю. Првенство имаю Черевићани, после Сремци итд. У готовини и облигацияма оставио е покойник нешто преко 20 хиляда, остало попунит' ће се из непокретних добара, коя ће се временом поизпродавати. Овим заведением руковат' ће Матица Српска, а контролу имат' ће найстарии свештеник черевићки.

Многозаслужни покойник данас ће се сахранити, и од стране Матице отишло е више њих чланова са подпредсѣдником, да му последню почест учине. Стипендие ступаю у живот за годину дана.

— Од неког времена почеше се у нашой вароши честе краће догађати. Пре неколико дана похараше нашег едног овдашнѣг учителя и то іошт с вечера. Іоче на ноћ дођоше лопови у кућу, коя е баш до варошке куће. Момак едан изтрчи пред лопове и почне ларму правити, а лопов едан опали из пиштоля и несрећног момка управо у прси; не зна се хоће ли рану преживити. За дивно е чудо, да из варошке куће, кою само тараба разставля, нико се живи на ову вику и пуцанѣ не одазва, премда два стражара редовно у дворани ноћу стражаре. Тако исто яко у очи упада, да од оних стражара, коих е дужност од промонаде поред дунавске стране стражарити, у овом магновеню нигдѣ ни гласа ни трага! Ово ништа друго не доказуе, него да стража наша варошка нема пуждног надзора и контроле, и да живот и иманѣ грађана покрай свега тога, што се грдна сума новца на стражаре издае, нема никакве сигурности од неваляли люди. Докле е г. *Б. Камбер* био капетан варошки, тога ние смело бити; али он се ни е бринуо толико за полицайне протоколе, колико за безбѣдност иманя и живота нашег.

ДОПИСИ.

П. І. У **Вуковару** на малу господину.

Од како се кралѣвски решкрипт од 20 авг. (1 септ.) 1865. у погледу сазиваня ердељскога сабора у Колошвар прогласио, од онога времена неки люди живе in dulci jubileo, те по народу трубе, да ће Славония са Рѣком и приморѣм хрватским опет под Угарску подпасти, хрватске ће три жупание остати, али неће имати сабора већ само regnicolarem deputationem, сабора хрватско-славонскога неће никада бити, краина ће се звати као и од пре 1848 год. confinium hungaricum, и ти боже знаш новшта друго. Ми све то не веруемо и држимо за празан говор, ал су се на оваке и овим сличне гласове неки наши врсни патриоти нешто мало и пренули, ер се сабор хрватско-славонски све од времена до времена одгађа, па сад опет се гласа, да ће и по трећи пут одгођен бити, те сад свакояко размишлявамо шта ћемо и како ћемо, да ово мало течевине од части од 1848 од части од 1861 год. задобивене сачувамо, ер ми нисмо ради нашу придворну канцеларию, наш стол седморице, и намѣстничко вѣће, никако ма нас шта стало из руку упустити, ер волимо наше него туђе, а свой свога ако и до яме доведе, неће га у яму турити, каже пословица. —

А други опет видећи да найватрении патриоте због кое какви сплетки посланства се на сабор одричу и на овай мало повереня полажу, па ни у самим себи повереня немаю, у место да се посла лате и ствар обясняваю, прекрштепим рукама пасивно се држе, наводећи да е сад све доцкан, кад е сврха іош 1861 године промашена, те веле: дисциплинарна е власт опет жупанским скупштинама над званичницима поделѣна, а то толико значи колико правду по старом калупу градити, ер ми врло добро знамо ко седи у жупанским скупштинама, и од кога рая найвише преза, па ту сад може званичник покор начинити, камо ћеш га тужити, па скупштину жупанску, ова такову молбу more patrio саобшти са обтуженим званичником на изясненѣ, па после слѣдуе, — слѣдуе одлука: declaratione aquiesci, па ту е крај. —

И ми нисмо зато да дисциплинарну власт сам велики жупан над званичницима жупанискима упражнява, — али нисмо баш ни зато, да жупанска скупштина то право има, него нека се дисциплинарна власт над свим жупанским званичницима, као што е и над адвокатима већ поделѣна, кр. банском столу као вишем суду подели. — Та нису ли сви у троедной кралѣвини адвокати под дисциплинарном власти кр. банскога стола стаяли па и данас стое, но зато честит адвокат као званичник кои послове свое точно по пропису одправля нити се плашио ни треба да се плаши дисциплинарне области, па била она ма коя му драго, по ономе латинскоме стиху „justum et tenacem propositi virum.

А видећи опет да жупанске скупштине, оће и изборе посланика на предстоећи сабор хрватско-славонски да претресаю, веле да ту може мало и октроисаня бити, ер избор посланика на сабор, ако е рђаво вођен, по изборном напутку неспада на жупанске скупштине, већ има ред прописан, камо и коме се жалба поднети може. —

Амо опет чую да се на судбену струку поставляю особе кое права нигди слушали и свршили нису, ер кад се од свештеника тражи да 8 школа и богословию, од адвоката то исто и правдословне науке да сврши, од професора, лечника, да и од сами сеоски учителя заитева се, да сваки ону струку науке коіой се посветити желе, у школама теоретично слушати, свршити и сведочбу с каквим е успехом свршио, показати мора; то држимо, да и оне кои судие бити желе, мораю 8 гимназиални школа свршити, зрелости испит положити, и ма на ком му драго свеучилишту правдословне науке свршити, другчие да се ни под кои начин па полаго он ма гди му драго судейске испите, за судию непоставля, е л' ово чини забуну и међ ученицима кои хоћеду науке све редовно да слушаю и свршe, и међ родительма кои на толике науке деце свое троше; или ако тако већ хоћемо оно нек се гимназиални факултетски курзови другчие и краће преустрое, — па бое се да им се опет правда онако овлаш као што е пре 1848. кад е угарски устав владао не би делила, пак држе ако се то тако почне опет радити, онда нам федерация неће млого користи донети.

Ми имамо люди ал немамо глава одважни, те ту е за нас у троединой кралѣвини велики чвор гордиев, кои не треба увек да се мачем разреже, него пером и политичком мудрошћу да се реши — дочим ние доста само штогод у сабору хтети, већ треба и умети, — воля без уметности не може народу млого користити.

Из **Старог Врбаса** 1 септ.

Нисам рад у овом поштованом листу никога на свету врећати, нити ћу говорити у обште, но само хоћу да обелоданим читаюћой публици, како е у Старом-Врбасу 29 августа пре подне кандидация ради попунѣня учительског места држане.

На ово учительско место потраживали су се деветорица, и то двоица кои су већ били у званию учительском, но из ког су узрока овог се лишили непознато ми е; двоица са штацие учительи; четири свршена приправника и девети сам я као овдашньи привремени учитель. Између нас девет, осморица су свршили приправничке науке са оценом способности учительске за основне народне школе, само сам я свршио: *за основне и ниже разреде главне народне школе са препоруком.*

Истина пречестна е конзистория писмено препоручила православной обштини Ст. Врбашкой, да при кандидираню на способност просителя пажню свою обрати; но тай врсни конзисториялни предлог ние горепменована обштина усвоила, него е баш овом предлогу сасвим противно поступала.

Питанѣ е: коим се начином дознати може, кои е од просителя найспособнии? я мислим да се то неда видити нити познати на особи, кад дође еданпут па се са поянѣм препоручуе, нити е икои човек у стању таковога за кратко време оценити у знаню и способности нѣговой, у понашаню и владаню нѣговом. Заиста нико неможе о едном учителю пресуду изрећи, какав ће он бити у отправляню свога звания, докле год у школу не ступи, и тек после дужег времена раднѣ нѣгове може се рећи ели способан или не, ели у владаню примеран или не.

Дакле кад се не може у напредак учитель оценити, нашто ће се обштина ослонити при бираню овога?

Зато се издаю сваком по заслуги нѣговой сведочанства, у коима се оцевюе, како е се кои за време бавленя на наукама трудио, какав е у прописаним наукама успех учинио и како е се владао. Заиста дакле треба да се свака обштина на школска сведочанства поуздано ослони, и на основу ових, себи учителя бира. Истина ние опет ни то слѣдство, ако е се кои као ђаком трудио, добро у наукама напредовао и примерно владао се, да ће он таки, и кад учителѣм постане, остати; ер ма да е се човек како приправио за учительско звание, ипак иште се од нѣга, да се целог свог живота труди, да прилѣжно чита поучне, а особито педагогичне и методичне књиге, па да из ових себи све више и више знаня црпи; али кад се учитель не може оценити, док у школу не ступи и тек после дужег рада нѣговог оцена се изрећи може; онда мислим, да е у реду да се обштине приликом бираня учителя, на сведочанства просительска ослоне, коя су савестно сваком по заслуги издата.

Сад да видимо, како е обштина Ст. Врбашка при бираню учителя поступала, на што е она гледала и шта іой е за основу служило?

После службе божие 29. августа скупили су се люди у школу, коих е преко 140 особа позвано, а стекло се свега 61 особа. Одма почем е седница отворена напомене г. местни шк. управитель, да у седници 22. августа држаной ние било толико особа сакупљено, а онда су молбенице просителя са документима њиховима само повлашно и на брзу руку прочитане, па с тога предлаже: да се приступи к ясном читаню молбеница, и да се атестати њиови подробно разгледе и по налогу таблица рекурента са квалификацином њиовом састави, па по овой да се кандидация предузме. По овай предлог како е речен, тако е и пропао, ер на мах зачу се вика: „што ћете читати, доста е да нам кажете кои се ишту, а ми знамо већ, кое ћемо кандидирати, и тада г. председник прочита само имена просителя, а они наеданпут извичу троицу, и то: едног од оних, што е био у званию учительском и на прво га место у кандидацию ставе; едног свршеног приправника на друго место и на послетку другог што е био у учительском званю на треће место кандидираю.

О мени, кои сам овде близу пет месеци привремени учитель, а притом и найболя сведочанства гзмеђу просителя имам, ни спомена ние било; већ кад би г. местни шк управитель и г. бележник повели реч да има способних од оне троице, па да се ти у кандидацию ставе, онда готово сви нагрнули су на врата и хоће кући да иду. А од куд е ово произишло? отуда што су люди подговорени да тако раде, ер е се явно по месту говорило: *„могу се сад сведочанства у приправничком заводу купити. што нетреба на сведочанства ослањати се.“* Поред таковог изнашаня, остадосмо неколико нас больи без да смо у кандидацию ставлени, а млого лошии кандидирани су. А питанѣ е зашто? зато, што е првог кандидата родбина његова изабрала, тако исто и трећег кандидата, а ове су фамилие овде у месту найвеће, те тако ових опет кумови, приятельи и суседи уз ньи, па онда кога су они хтели, оног су и у кандидацию ставили (наравно рођаке своє).

Тай исти дан кад е кандидация држана, били су овде и у цркви пояли што су на првом и другом месту кандидирани; али питанѣ е ели главни задатак учителѣв поянѣ. или да млађани нараштай у побожности и благонравности воспита.

Ово зато рад сам да се свету открие, што општина Старо-Врбашка никаква узрока нема, с коим би доказала зашто мене у кандидацию ставити ние хтела; а ако има доказа каква, я е врло лепо молим, да мое погрешке било у точности у отправляню звания учительског, било у владаню явно открие.

У Старом Врбасу 1. септембра 1865.

Александер Чичовачки
привремени учитель.

⊙ У Бечу 10 септембра.

Од особа, кое су обично увек добро извештене о намерама владе дознали смо следећу врло важну вест, кое изпуневѣ моћи ће се као практично извршенѣ манифеста од 8 (20) септембра сматрати. Унгарска, или болѣ рећи землѣ унграске круне добиће за време сесие идућег пештанског сабора посебно унгарско министарство. Ово ће по желби Његовог Величества у Пешти свое писарне имати, али е Његово Величество себи задржало, да поедини министри увек стапую онде где е и монарх. А то ће бити сваке године по девет месеци у Бечу и три месеца у Пешти. Ер Његово Величество е Мађарима обећало, да ће сваке године по три месеца у старом краљевском граду Будиму резиденцию свою имати. Да би се наредби октобарске дипломе, по коіой су министарства финансие и рата министарство целокупне царевине, по форми одговорило, добиће унгарски министар рата само наслов команданта земаљске обране, а унгарски министар финансие ће се звати „Camerae präses.“

Поедине особе, кое ће унгарске портфелѣ примати, іош нису дефинитивно назначене. Само е у обзиру на министра просвете изнимка, ер е за то барон Етвеш већ дефинитивно определѣн. Разуме се по себи, да ће се унгарска дворска канцелария са конштитуиранѣм унварског министарства укинути, и тако су дани дворског канцелара Майлата као таковог изброяни.

Али он ће, као што нам од горе назначене стране являю, на своме достоянству као канцелар іош пре почетка унг. сабора захвалити, да га г. Шенѣю, саданѣм таверniку преда, и да може сам председничство пештанског господског дома примити.

Ова промена у особама била е већ у време поставляня Шенѣя за таверника, између овога и Майлата уговорена ствар.

Но будући таверник међу државним баронима тек четврто место заузима, и свакдашньи судекс курие му е у чину предходио, то се баш управо због председничства на сабору, судекс курие за сада неће наименовати. —

Као што са поуздане стране чуемо нови е заим под гаранциом Ротшилдовом и едпога дружтва са 6 проц. и издаванѣм од 88. — уговорен.

† Из Далмациє 1. септембра.

У течаю прошлог мѣс. августа, сви се школски испити обично код нас свршаваю. Одмор бива дакле септ. и октобер, а 3. нов. п. р. опет се све школе отваraю. Наше велике три гимназие, у Задру, Сплѣту и Дубровнику, као свагда тако и сада, предае се све талиянски, као главни език преподавани; осим што остали класични езици, па и хрватски учи се. Док е био у задарской гимназии управитель гос. др. Пулиѣ, дотле е гимназия она прекрасно напредовала, али од како су и он и одлична два професора др. Клаиѣ и свеш. Данило, збачени, како чуем, гимназия она знатно рамлѣ; а штета е, ербо досада е на гласу била, и као прва у нашой провинции, морала би и одсада одликовати се. Пре 15—20 год. едва се кое наше србче, могло наћи у той гимназии, сада, на радост нашу можемо рећи, да од нѣколико година, свагда има 30—40 наше србске дѣце, што са великим успѣхом уче у Задру.

Ове године, новозаведене три реалне школе у Шибенику, Корчули и Котору, незна се шта ће од ньи бити; ербо райкерат ние одобрио трошак за ньи, а наше обштине немогу их издржавати. И у овима е школама преподавани език талиянски осим у Котору кажу да е хрватски. Незнам ове двѣ, али она у Котору, од преке би потребе било, да се свойски установи, и да преподавани език буде чисто србски, наравно са іош коим страним езиком, особито талиянским, као код нас потребан, званични. — Кад би се лѣпо поменута у Котору реалка установила, лако може бити, да би и кои црногорски младиѣ дошао, и може бити и из оближнѣ Ерцеговине, за научити осим основни наука, и штогоѣ више. Требало би дакле да се Бокези наши свойски постараю за ту школу; да код Н. В. краля нашег, представе преку потребу те школе, а како е краль наш добар и милостив, лако може бити, да би Бокезе свое задовольио, заведение то и као више, и царским трошком прогласило и издржавало. —

Треће, основне школе, опет су исключиво можемо рећи талиянске, ер осим наши србски и нѣшто сеоски школа, по градовима и варошима, све се талиянски шредае. Другчие неможе за сада ни бити, кад нема добри учителя, кои говоре народни език. Досада ние ни било праве народне препарандие, и почетком идуће школ. године, чуем да ће се у Задру препарандия една отворити, у коіой ће се учити више народним езиком, и преправляти управо као што треба за наше основ. школе, и то под мудром управом, новог школ. г. инспектора главног, свеш. Ивичевића. —

Двѣ явне наше србске школе у Шибенику и Кистаняма лѣпо напредую, ербо су гг. учительи у првой С. Радослав и Т. Поповиѣ, а у другой П. Петрановиѣ добри и валяни. — Штета што барем по варошима нашима као: у Скрадину, Дрнишу, Книну, Бенковцу и Обровцу, нема србске школе, него дѣца мораю се воспитавати по тал. школама. Истина да обштине те немогу издржавати школу, али кое своим по могућству пожертвованѣм, а кое опет помоћ какву царску замолити, лако би се и томе помогло. Оће се дакле права воля и настоянѣ. — У Боки-которской има праве волѣ, ер онамо у сваком скоро селу има србске школе; тамо скрпе и издржаваю, кое посебице учителя, а кое истом пароха, свештенику даю годишню какву накнаду, за труд што има и школо дѣце. —

Осим остали, арестовани су у Книну іош г. Пант. Саблиѣ, бивши нар посланик у првом сабору и син му Спиро, г. Катиѣ и г. др. Монти; у Дрнишу г. С. Петричевиѣ правник г. Бурати и г. Накиѣ, све добре и почитоване особе код нашег народа. —

У Шибенику е све мирно слѣдовало биранѣ нове обштине. Юче су изабрали свога новога подестата (обѣински старѣшина, Bürgermeister). Општа е желя била, да буде тамошньи житель и србски списатель г. Спиро Поповиѣ, но почем е овай захвалио, то е изабран г. др. Фрари лѣчник и добростойник; а између 6 изабрани асесора желя е била, да буде г. С. Поповиѣ, кое се и примио. — У Сплѣту чуе се да свакако желе за подестата опет г. дра Баямонта. — У Тѣсном, када су подестата свога изабрали, било е веселѣ и част велика; заключивши у исто врѣме, да се у вѣћама мора све зборити и пословати народним езиком; иначе свуда е пословни език код нас, по обѣинама, талиянски. — У Рисну, чисто србской обштини, пословни е език талиянски. И ондѣ е зауставлѣно биранѣ нове обштине, ер у мало и онде ние до крви дошло при бираню. Рисняни веле: нека слободно присутствую ако ће и сви царски чиновници, при бираню нове обштине; али само нека иде све по реду и закону, без икакве агитацие.

Наш гувернер г. Лазар барон *Мамула* славио 1. септ. п. р. свой 50-то годишньи юбилеум войничко-државне службе. Од нѣки наши обштина, ишле су у Задар депутацие личне, а од остали писмена честитаня. И сам е цар наш честитао му по телеграфу, и изволио е наредити, да тврдиньица една код Котора, одсада се за успомену назове, Fort-Mamula. Она два три дана чинѣна су у Задру велика веселя; серенада велика са 3 банде войничке и многобройним буктиняма; обдан сав е град, а прозори су са цвѣћем и шареним ћилимима искићени били; г. гувернер е давао сяйни обѣд, на ком е преко 200. лица одабрани било. Слав. читаоница ние била осветлѣна. —

Угарска.

„Пешти Напло“ явля, да се 19 (7) о. м. у Сомбору у великом брою интелигенцие из читаве Вачке жупание на конференцию искупила, и заключила, да се дворском канцелару адреса за ослобоѣенѣ жупание од администраторства пошлѣ, увераваюћи га уедно, да дворска канцелария само под тим условием на подпору од стране жупание рачунати може.

— Исти лист саобштава, да е велики жупан Мошоньски гроф Хайнрих Зичи до сада само четири жупаниска званичника сбацио, и да е бившег године 1861 другог поджупана Маіора, за првог, а бившег подбележника графа Виктора Зичи Фераериса за другог поджупана наименовао.

— Са царским рѣшенѣм од 13 (1) септембра о. г. наименовзн е Игнят Мураньи за великог жупана у Тамишкой вармеђи, а с рѣшенѣм од 18 (6) наименован е Мартин Сентиваньи за великог жупана у Липтауской вармеђи.

Троедна краљевина.

Сабор краљевина Далмацие, Хорватске и Славоние одгоѣен е найвишим царским рѣшенѣм од 21. о. м. на 12 децембер о. г. по рим.

Далматинска една депутация, коя се из више чланова састои, међу коима и неколико югославенски правдослова има, стишла е ових дана у Беч, да поводом избора догодивших се жалостних случаева свою жалбу државном министру у аудиенции поднесу. Депутация е ова, као што се чуе, на врло леп начин код министра примлѣна, и он іой е по пазльивом саслушаню ньиове жалбе сваку могућу помоћ обећао. Др. Войновиѣ, Др. Мерза и други чланови посетили су славенску „Беседу.“

Аустрия.

Званични „Вин. Цтг.“ доноси слѣдећи царски решкрипт:

Ми Франц Іосиф први итд. даемо на знанѣ: Земаљски сабор у Ческой, Галиции и Лодомерии са Краковом, у Далмации, Аустрии дольной и горньой, Салцбургу, Штаерской, Корушкой, Краньской, Буковини, Моравской, Шлезии, Тиролской, Форалбергу, Истрии, Горици и Градишки, потом градски савет трстански сазиваю се на 23 новембер о. г. у ньиова закона места скупляня.

Дано у нашем главном и престолном граду Бечу 18 септембера. 1865. наше владе 17 године.

Франц Іосиф с. р.

Белкреди с. р. на найвишу заповест:
Бернх. витез Меер с. р.

— За началника оделеня у министарству наименовани дворски саветник витез Паво Шефер предао е управу президиалног бирова кр. угарског наместничества подпредседнику госп. Сигисмунду Хуеберу и одпутовао е одма на свое место опредѣленя.

Ческа.

Због обнародованя царског манифеста била е представа у ческом позоришту, врло усхићено становничство Прага било е до найвећег степена одушевлѣно. Позориште е било сяйно осветлѣно. Кад се завеса дигне, одсвира оршестер народну химну. Бина е била богато с цвећем украшена, Попрсия Н. величества са Лавориком опасана а позориштно особлѣ заедно с управителѣм у свечано руво обучено. Публика е, док е народна химна свирана, после сваке строфе громовито „слава“ узвикивала. Последня строфа морала се повторавати. Варошки савет заключио е, да се 20 октобер са особитом свечаношћу и осветленѣм прослави.

Романия.

О участвованю Поляка у последньим немирима у подунавским кнежевинама саобштава „Газета Народовна:“

„Већина Поляка ниє се на позив незадовольних бояра полакомила, да буну против кнеза Кузе диже. Само два три ветреняка и варалице, као онай од године 1860 из Лемберга познати гласоноша Х. пристану уз бояре и удесе са новцем ових побуну. Други су поляци свакояко трудили се, да ове од тога одврате, но немогући ништа учинити, одврию све влади. Премда є Куза позатворане Поляке попуштао, ипак су они свой посо наставили. Єдан од ньих знао є за оружиє и муницию, коє є за време устанка у Галиции прикривено. Ово, као и све ново куплѣно конфисцирато є іош пре 3. августа кад є кроз Буковину пронешено. Зато, што устанак ниє добро за руком испао, нису бояри и ньиови помоћници ни мало клонули, а ови последньи сада найвише по Галиции тумараю. Овде мисле што више млади люди врбовати и у Молдавию их одвести, тамо их по кућама незадовольних бояра прикрити, и тек онда побуну против кнеза Кузе покушати, єр им се домаћи елеменити за то способни невиде.

Русия.

„Журнал петроградски“ пише: Пресуда „Монитера“ о уздржаню Русиє у смотреню гастайнске конвенциє неправична є. Русия ниє с почетка своє назоре о немачко-данском сукобу притаивала. Она се држала тврдо европских уговора, но ниє веровала, да ће у Копенхагну онакове илузиє издржавати морати, коє се произвести немогу. Она неволе речи, ако им дѣла неодговараю, и радиће онако као што є пре две године радила, кад види, да се то с нѣним интересима слаже; но при том мораће свагда сама потребу какове акциє пресуђивати.

— Врло є интересантно єдно писмо цара руског старом московском митрополиту писано; овай последньи честитаући цару имендан опоминѣ га на нѣгова два славепуна предка, Александра Невског и Александра I. Монарх, кога овай стари прелат „Александер Ослободитель“ назива одговорио є, да нежели, да му Бог славу своя два предка подари, но само то, „да свой народ срећан види, кога разясненѣ христянске истине осветлява и у свом развитку сважни закони и непоколебимо правдолюбие закрилява. — Из Кавказа стижу ти неповольни гласови, да се тамо на источним обалама колера появила. У Поти су од 10 особа, коє су се од колере разболели, 8 умрло; у градићу Константин умрло є од 16 7; такођер и у Шухум Кале колера се появила. Лако се да мислити, да є из Цариграда тамо пренешена, и док су тамо са свим безбрижни били, будући да се нигди у сусѣдству колера появила ниє, могла се ова болест место са запада, найлакше са југа увући.

Енглеска.

О потайном савезу „Фениана“, коих є мутенѣ енглеску владу на предузиманѣ озбильни мера принудило, саобштава „Франсе“ слѣдећа интересантна дата: Цѣл Фениана ниє ни коя друга, но ослобођенѣ Ирланда. Што се ньиовог устройства тиче, то се неправо потврђує, да се они са Карбонарима сравнити могу. Друштво ово поделѣно є у три єдно од другог независна оделеня, али кои се єднаки правила придржаваю. Прво од ових оделеня има своє седиште у Ирланду, друго у Канади, а треће у сѣдинѣним државама сѣверне Америке. У Ирланду познат є овай савез под именом „друштво ирски републиканаца“ и брои до 65,000 чланова, кои сви оружиє носити могу. Они се скупляю, као што се лако поняти може, само ноћу. На челу Фениана у Ирланду има четири врховна шефа; они имаю своя седишта у провинциама Мунстер, Улстер, Лайнстер и Конангту. Ова четири шефа бираю сами своє подчинѣне, премда су им скоро са свим непознати.

У Канади уживаю фенияни већу слободу, него у Ирланду, пак зато и немаю тамо те нужде, да се од енглески шпиона крию У унии са свим су слободни, и могу безбрижно свой посо радити. Они немаю никакове заклетве, никакове пароле пак и никаквог миистериозног знака за познаванѣ. Друштво є подчинѣно єдном врховном Шефу и єдном врховном савету, кога осим ових іошт велики брои врховни саветника руководи, кои у неком одношеню спрам сѣдинѣни држава стоє. „Фениани“ се први пут появили године 1848. кад є покрет у Ирланду угушен; после су се распрострли по сѣдинѣним државама и по Канади и од год. 1859. почели су своим упливом све знатнии бивати. Име „Фениан“ долази од ирског превода „Феницiа“ кои су се, као што є познато, први у Ирланду населили.“

О последньим догађаима у Ирланду пише „Франсе“: „На позив лорда Фермоя, наместника грофства Корк саветовали су се у Дублину о средствама, с коима би „Фениане“ покорити могли. Лорд Брандон, лорд Санон, и и іошт 150 чиновника присуствовали су саветованю, коя су се при затворени врати обдржавала. Тада є констатирато, да су „Фениани“ опасни, и закључено є, да се од владе умноженѣ полициє и войске у Ирланду поиште. Енглеска є влада међутим већ єдно оделенѣ флоте на ирске обале оправила.

„Дали се треба плашити, пише „Франсе“, као што неки енглески листови пишу, да ће оружиє, коє из сѣдинѣни држава доћи има, тамо изтоварити? Енглеска є са сѣдинѣним државама у миру, и последня ће, да премда мутнѣ „Фениана“ трпи свагда на то иећи, неутралитет одржи. Ми сами тек ће мо онда веровати, да од покушая Фенияна какова опасност прети, кад би између униє и Енглеске до рата дошло.“

„Телеграф“ явля из Дублина, да є полиция тамо више особа позатварала; у прочем явля и то, да ирску главну варош найдубља тишина покрива, и да се тамо равнодушно на мере сматра, коє влада употреблява. Позатворани већом су чашћу ради, цигляри, писари и у обште люди из ниже класе. Међу овима є н йзнатнии неки Квиглей, стари неки слагатель. Енглеска є влада на неког од год. 1848 из Дублина познатог Ямес Стефенса награду од 200 ф. Шт. расписала, ако се ухвати. У маньим варошима, као у Вексфорду, Витерфорду Кингстовну и Дундалку манѣ више затвараня предузето є због противзакони упражняваня, због певаня феничких песама, због одкиданя званичних плаката и других таковых узрока.

НАЙНОВИЄ.

Нови Сад 14. септ. Патронат гимназиє новосадске држао є юче и данас сѣдницу, и за професоре у овой гимназии изабрао *Васу Пушибрка* Іована *Петровића* и *Свешозара Савковића*. Избор овай може се за срећан сматрати.

Пешта 11. септембера. У данашнѣм свом чланку каже „Пешти Напло“ да царски манифест никако по уставна начела опасан ниє, него шта више, да су иста манифестом іош унапређена, и зато вели, можемо без икакве бриге к саветованю обштих ствари приступити.

Варош Ньитра, кад є кр. рескрипт за сазиванѣ земальског сабора обнародован, била є сяйно осветлѣна. Мложина народа гурала се по сокаци, узвикуући: „Да живи краль и отачбина.“

Алтона 10. септ. „Шлезвиг-Холшт. нов.“ являю: Аустриска бригада умалиће се у слѣд брзоявне заповести са 600 момака за свагда. 3. октобра полазе опет 690 момака на одпуст у Аустрию, но ове ће рекрути, кои су овамо већ приспели, заменути.

Брисл 10. септембера. Лонгвет, главни уредник журнала „Ла Риве Гоше“ упућен є на кралѣву заповест, да за 24 сата кралѣство остави.

ТРГОВИНА.

Беч 11. септембра. Промет са шеницом износио є до 20,000 мерова; пештанска шеница у Бечу на месту 90 фунти тежка продавала се по 3 фор. 60 нов. банатска у Ђуру на месту 80—90 фунти тежка 3 фор. 60 нов. 86 фунги тежка 2 фор. 75 нов. Єчам у Бечу на месту 1 фор. 75 нов. Зоб у Бечу на месту 52 фунте теж. 1 фор. 48 нов. 51 фунти тежка. 1 фор. 45 нов. 50—51 фунти теж. 1 фор. 44 нов. 48 фунти теж. 1 фор. 40 н. 45—46 фун. теж. 1 фор. 25 нов. Кукуруз банатски у Бечу на месту 2 фор. 15 нов. бачки 2 ф. 10 нов.

Пешта 11. септембра. Радня на житной пияци са свим є тиха. Промет у свима струкама био є незнатан, чему су празници израелитски, кои су у другой половини недѣлѣ били, доста допринели. Шенице могло се прометути до 25000 мер. по истой цени као и прошле недѣлѣ, и премда є толико исто као и прошле недѣлѣ довежено. ипак ниє се се млого нудило, и ово є управо узрок био, те се цена постояно одржала. И у напол ци ниє продая знатна била; свега се до 5—6000 мер. продало, али цена се променула ниє. Єчам се непрестано слабо тражи, а тако исто и зоб. — Кукуруз због тога, што є изглед овога добар, слабу пажню спекулациє на себе обраћа; продало се до 10,000 мерова, али по непроменѣной цени.

Велики Бечкерек 8. сепгембера. Време є право есенѣ и врло лепо, с вечера и у ютро ладно, а преко дан топло. О трговини с раном немамо вам ништа радостно явити, єр као свуда, тако є и код нас нека необична тишина наступила, чега ради и шеница є већ од 10 дана у цени врло пала. Поводом овим скоро ништа недовози се, и нетреба мислити, да є претерано, кад кажем, да се у време жетве више ране довозило, нежели сад, а узрок томе може бити да є и то, што є у Банату жетва врло хрђаво испала. Наши маньи економи оставили су скоро єдну трећину своє землѣ, да ю место шенице са репицом засею, єдно због тога, што им є врло мало ране за семе остало, а друго и зато, што се од репице, ма и да мало роди, већем добитку надаю, него од шенице. Сад би нам требало доста топле кише, коя би семе оснажила, и онай гад, кои се яко множи, утаманила. С концем овога месеца почеће се кокуруз свуда брати, и изглед є, да ће га доста бити и то доброг квалитета; покрай свег тога опет се тако мало купує, да ћемо и у овой струци врло хрђаву радню имати. Страни трговци са свим су од ове пияце одтуђили, и премда се већином рана за Сисак купує, то є ипак пролазак незнатан био. Цена ране ово є: Шеница 84—87 ф. т. 2 ф. 40 до 60 нов. Наполица 78—80 ф. т. 1 ф. 80—90 нов. Кокуруз стари 1 ф. 40 нов., нов у клипови 1 ф.

Бечка берза од 14. септембра

Сребро — — — — — — — —	107. 50
Дукати — — — — — — — —	5. 12

ЛУТРИЯ.

Темишварска од 13. септ. рим.	38.	27.	66.	2.	16.
Будимска од 16 сэпте. римск.	29.	81.	30.	14.	22.

Станѣ воде на Дунаву.

Нови Сад 11 септ. 4 стопа 11 пал. Опада

Пешта 4 септ. 5 стопе 2 пал. Опада

ОГЛАСИ.

Обява.

Властелинство Далско, има 1200 фати врбови дрва на обали дунавской с бачке стране, по 2 фор. 25 нов. фат, за продаю.

Василие Николаєвић
пуномоћ. власт.

63—2—3

Стечай.

У Оросламошу управзвено є званиє учителско. Плата состоисе из 126 ф. а. в. 36 кибли жита, 18 к. єчма, 30 фун. соли, 12 фун. свећа, 1 фат тврди дрва, 4 фата сламе, 4 ланца ораће землѣ, и свободан стан. Просительи имаю молбенице, подкрепленe са крштеним писмом, школском сведочбом, и досаданѣм свом службованю, и сведочбом о моралном и политичном поведеню до 30 сеп. о. г. на диец. консисториум темишварски оправити.

У В. С. Миклошу 1 септ. 1865.

Георг Николић
протопресвитер.

62—2—3

Alle Gattungen

Feuer-Spritzen,

Gartenspritzen, Feuerlöschrequisiten, Hausbrunnen, Saug-, Druck-, Wein-, Bier- Schafwasch-, Wiesenbewässerungs- und Mistjauchpumpen, Weinpressen, Weintraubenquetschen, Eisendrehbänke, Decimal- und Centimalwaagen,

sind vorräthig in der Maschinenfabrik von

J. B. HOFFMANN.

Tabakgasse Nr. 11 in Pest,

welche seit 15 Jahren Feuerspritzen, Pumpwerke und Decimalwaagen erzeugt, solche auch bei den Ausstellungen mit den großen silbernen Medaillen beehrt wurden.

Preise der Spritzen bis 3 Eimer, Handkarren,

Eimer Inhalt	0	1	2	3
Preise in fl. ö. W.	25	60	80	150

Von 6 bis 12 Eimer 2 Wagenspritze.

Eimer Inhalt	6	8	10	12
Preise in fl. ö. W.	450	500	800	1000

Preise der gesetzlichen und sehr soliden Decimalwaagen.

Kraft in Zentner	1|2	1	2	3	5	8	10	15	25	40
Ohne Gewicht fl. ö. W.	14	16	18	21	25	30	37	46	60	70
Mit Gewicht fl. ö. W.	15	18	21	25	32	40	48	60	86	122

Preise der Hausbrunnen aus Gußeisen gewöhnlicher Art

Brunnentiefe in Klaftern	1	2	3	4	5	69
p. kompletten Brunnen fl. ö. W.	55	65	75	85	15	05,

Ausführliche Preiskourante mit Abbildungen sind im „Képes Naptár“ und im „Pester Lloyd-Kalender“ zu finden und werden auf Verlangen auch eingesendet. (17—33—26.)

Уредник и издаватель Петар Нинковић.

Брвотиском Игнята Фукса у Новоме Саду.